

Det firfoldige mennesket

Dette systemet har **Tor Johan Sørensen** Grevbo beskrevet i boken "**Det firfoldige menneske**" (Luther Forlag 1983).

I dette systemet plasserer en seg selv på to akser.

Den første akse har som ytterpunkter "den selvstendige" på den ene siden og "den selvhengivne" på den andre siden. Antakelig har du noe av begge egenskapene i deg, men det er stor sannsynlighet for at du er mer det ene enn du er det andre. Vi kunne nesten antyde at jo mer selvstendig du er, jo mindre selvhengiven. En ytterliggående selvstendig, vil ofte ha vanskelig for å forstå en ytterliggående selvhengivende - og omvendt.

Den selvstendige. Positivt kan den selvstendige utvikle en ubestikkelig holdning. Han eller hun våger å stå for en sak, selv om andre svikter. De er i stand til å skrelle bort sentimentalitet og andre ting og se en sak slik den virkelig er.

Selvstendigheten kan noen ganger slå ut i egenrådighet. Det selvstendige menneske ønsker å gjøre seg uavhengig av andre - i den grad at det står i fare for å isolere seg og skape avstand. (Angst for selvutslettelse). Utrygghet i samvær med andre blir ofte kompensert gjennom en tidlig utvikling av en intuitiv erkjennelse. Angsten for menneskelig nærhet fører ofte til at den selvstendige tvinges til å beherske livet gjennom intellektuell virksomhet. Når vedkommende ikke er mottakelig for følelsesmessige korreksjoner, kan disse trekkene utvikles ensidig.

Impuls: Avstand. Angst: Nærhet. Stikkord: Sannhets erkjennelse.

Bibelord: Bruk din forstand og vær sindig (Rom 12,3)

Ordtak: Selvgjort er velgjort.

Den selvhengivende. Det selvhengivende menneske representerer en mottype til den selvstendige. Et viktig kjennetegn er angsten for avstand. Derfor er søken etter kontakt en drivende kraft - det kan liksom aldri bli tett nok. Selvforglemmelse og offersinn blir positive dyder. Denne personlighetstypen har sans for de ikke-materielle behovene

For ikke å ødelegge en bestående forbindelse eller kontaktmulighet, forsøker de selvhengivende alltid å oppfylle andres forventninger. De har en tendens til å idealisere. De viser en sterk vilje til tilpasning - noen ganger i den grad at det slår ut i mangel på identitet. De liker ikke strid av noen art, og søker å stoppe uenighet eller gi uttrykk for sårhet. Den selvhengivende er forsiktig med utadrettet aktivitet som kan skape risikomomenter, og kan også ha angst for selvrealisering.

Impuls: Nærhet. Angst: Avstand. Stikkord: Kjærlighet.

Bibelord: Elsk hverandre inderlig som søsken (Rom 12,10)

Ordtak: Beskjedenhet er en dyd.

Den ordentlige og den løsslupne/spontane er ytterpunktene på en annen akse. En ytterliggående ordentlig vil ha lett for å bli irritert på den løsslupne, og omvendt.

Den ordentlige. Det ordentlige menneske representerer ytterpunktet på en annen akse. Disse har sansen for sunt liv og gode vaner. De har sansen for historie og tradisjon. De tar ingen risiko og liker ikke overilte beslutninger.

De står for stabilitet og utholdenhet, pliktfølelse og ansvar, sans for prinsipper. De kan også bli autoritære og kontrollerende og stå i fare for å stivne til. Positivt sikrer denne typen stabiliteten i kirke og samfunn, men kan samtidig lett bremse de kreative, dersom disse går for fort fram.

Slår ønsket om å bevare ordninger over i det negative, kan det føre til en febrilsk aktivitet for at alt skal bli ved det gamle. De ordentlige kan i verste fall med jernhånd holde fast ved meninger, innstillinger og vaner og aller helst gjøre dem til allmenn gyldige prinsipper.

Impuls: Varighet. Angst: Forandring. Stikkord: Lov og orden

Bibelord: Gud er ikke uordens Gud (1 Kor 14,33)

Ordtak: Bedre føre var enn etter snar.

Den løsslupne (spontane). Den løsslupne er villig til å ta sjanser og prøve nye ting. I sitt vesen er vedkommende fleksibel og livlig, frisinnet og kreativ, henrivende og spontan. De jakter stadig på utfoldelsesmuligheter, men det er ofte manglende samsvar mellom ambisjoner og resultat. Startfasen er preget av ukuelig optimisme.

Negativt kan den løsslupne ofte vise mangel på utholdenhet. Livet kan ofte fortone seg som en skinnverden der nesten alt er mulig. Å gjøre innvirkning er ofte viktigere enn hva vedkommende virker med. Det som er nytt, er ofte viktigere enn hva som er sant.

Den løsslupne menneske kan ha en usikker selvforståelse og svinge mellom mindreværdsfølelse og overvurdering av seg selv. For mye eller for lite selvbekreftelse, fører til at en slik person alltid vil være på jakt etter nye muligheter for utfoldelse.

Impuls: Forandring. Angst: Varighet. Stikkord: Frihet

Bibelord: Til frihet har Kristus frigjort oss (Gal 5,1)

Ordtak: Forandring fryder. "Don't worry - be happy".

Og så kan vi jo more oss med å tenke på hvor mange anledninger en som både er selvstendig og ordentlig har til å bli irritert på en som er både selvhengivende og løsslupen, og hvor vanskelig disse to kan ha for å akseptere og forstå hverandre.